

Emma, emma, meie peame ennesele üht.
Piibli ramatut murretjema!

Hea leidminne õigel ajal.

Ta on taewariik iihhe warrandusse
sarnane, mis põllul aufo mahhapandub,
mis iiks inuimenne leidis ja sallaja pid-
das, ja läts seält ärra rõmus selle pär-
rast, ja müüis ärra teif, mis temmal olli,
ja ostis se põllo. Matt. 13, 44.

Nija=linnas,
armsa maarahwale sowitub Illumala sanna wäljalantamisfe
sõbbradest

1 8 7 2.

Zensuri poolest lubatud.

Riias, 27. Septembril 1872.

Eiselenis, trüffitud Klöppeli kirjabega.

31

See loi kaksteistkümmend, ja se olli monne nore
kõrwale üks armas hellin. Koli maja üks läks
lahki, ja röömsa näuga ruttas hull poisst ja tüd=
rukuid wälja ja läksiwad römuga kojo pole. Se
ford sai ulits pea jälle tühjaks; teine läks külma
pärrast, teine tühja kõhho pärrast usinaste kojo,
sest talw olli kääs ja Ma süggawa lummega
kaetud.

Üks poisike agga näis mollemist ilma kiusa=
matta ollewad; kerge jallaga, kui noor pödder,
kargas temma eddast, jäetanud jõe peäle, teggi
nalja liugo-laskmisega, willistas ja mötles:
„Minno sub koddõ õmmeti ei jä külmaks, mul
on aega kül!“

Sedda wiisi läks tük aega eddast. Korraga näggi
temma üht walget pabberi lehte ulitsa peäl maas.
„Pea, mis se peaks ollema!“ ütles poisike, kes
iggast asjast hea melega püdis arro sada, hüppas
stuna, tõstis sedda ülles, ja leidis jelle peäl üht

Iaulo trükkitud, mis temma, ulitsa nurgas seisest,
waljo heäleaga hakkas luggema; se olli nenda:

Kus Piiblit põlle maja sees,
Seäl willest hädda ufje ees;
Seäl hinge petja asjet teeb,
Seält Isand, Ummal tagganeb.
Seft innime, oh innime,
Et hädda kurri waim ei te,
Et anna wiimse koppika
Ring ühhe Piibli osta sa!
Seält seest loe warra hommiko,
Keif mötted sinna kasa to!
Kui abitsast sa hakkad seäl,
Sa werid, loed kokko teäl,
Ring ikka ennam õppid sa,
Ni et ta sees jääd ellama;
Ja ikka kossud temma wäest,
Sul kaewab tuggi temma käest!
Ja sedda röömsast ehita
Sa mitme kalli jalmiga!
Reid hoja förgel omma ees,
Kui lippo hoidja söämees,
Ring rinnad katta nendega,
Siis kurwastust ja kautad ka!
Oh, sa, mo armas innime!
Kui polle weel, siis aegsast te,

Oh anna wiimse koppika!
 Oh minne, jookse, rutta sa!
 Loe palwega ja allati
 So ajalikko surmani.
 Mis loed, mis ellad, hakkad sa
 Ning lõppetad sa temmaga.

Leer, Rõteni linna õppetaja 1779.

Poistke olli tõssise melega luggenud, ni kui
 olleks ta selle lehhega ükst Ma peäl olnud. Müüd
 panni ta pabberit, mõttes kokko, pistis tasko, ja
 jäi weel nattukenne aega mõtlema.

Kes tedda näggi, olleks woinud arwada, et
 temma pididi firriko=afnarutud luggema, ni ükst
 filmi wahtis temma firriko peäle; agga ta arwas
 isse enneses ülles keif ramatuid, mis koddo toas
 taldreko rami peäl seiswad, ja leidis üht uut
 laulo=ramatut, ning teist wanna, Õppetaja Tarfi
 ramatut, Piibli loud koli tarbeks, weel üks kaks,
 kolm teist, mis jo wanna isja ajal olliwad ostetud
 ja mis ennam feigi ei tarwitanud, — agga, kahjo
 kül! Piibli ramatut temma ei leidnud, et ta kül
 eddast, taggast arwas. Se teggi temma mele halle-
 daks. Temma süddames kulus ikka ueste jälle:

Sest innime, oh innime,

Et hädda kurri waim ei te,

Et anna wiimse foppika,
Ning ühhe Piibli osta sa!

Se laul olli wägga armsaks temma melest
jänud, ja temma sees ni wäggewaks läinud, et ta
ikka jälle ueste sedda taskust wälja wöttis ja
läbbi lugges, nenda et ta pea aego jubba peäst
moistis, ehk temmal kül ei haffanud mu ajal
miski usfnaste pähhä.

Nüüd jooksis ta tullist nelja fojo, astus ker-
meeste foja uksest sisse, ning piddas lehhe kõrgel
ja hüdis: „Emma, emma, meie peame ennesele
üht Piibli ramatut murretsema!“

Emma istus wofki tagga; pea aego ehmatusses
watis temma poja peäle, ja Karel issegi jät kor-
raga wait, sest ta olli emma silmis üht pisarat
näinud. Ta panni omma ramato-
kotti warna otša rippuma, ja emma küsis: „Karel, mis sa
ütlesid?“

„Emma,“ ütles Karel, „üht Piiblit peaksime
meie ennesele murretsama, wata agga, mis minna
leidsin.“ Ta pakkus emmale lehhe ja lugges täie
heälega laulo peast.

Kui temma nende sannade jure sei: „Oh sa, mo
armas hingefe, kui polle weel siis aegsast te!“ —
siis haffas emma: „Agga, mo armas aeg, Karel,
mis ma siis pean teggema? Reed nellikümmend

koppikat seal on leiwa tarwis, et meie ommeti tänna herneki louna ajaks saakfime."

Nende sannadega watis ta wokki taggant laua peäle, mis kül kaetud olli, agga mis peäl muud middagi ep olnud leida, kui sola-wak, weefan, faks nugga ja juusto tükkike. Siis kedras temma eddast, kunni Karel laua sahtli wälja tombas ning sedda ehmatussega leidis tühja ollewad. Et tühhi köht waewa teeb, sedda temma olli jubba katfuda sanud, sest temma kest hommikune leiwatük olli jubba pole tunni pärrast otsas olnud. — Sel ajal olliwad rasked ja kassnad päwad, ja mõnnes majas, kus enne leiba küllalt olli olnud leida, tehti nüüd enam kui ükskord päwas ja keigest süddamest Jesanda pole palwed: „Meie iggapäwast leiba anna meile tänna pääw!"

Emma kedras wurrinal eddast ja fastis lõnga flma weega, Karel watis rahhutumal kombel senna ja tenna, nago olleks tahtnud abbi otsida.

„Emma, nüüd tulli mele," hakkas temma for-raga peäle, „isja käes on weel kuuekümwend koppikat minno jäuks, mis ma omma risti-isja käest sain, need tewad sinno neljakümmeega ühte arwatud, ühhe rubla, ja selle hinna eest woib Piiblit sada."

Emma panni immeks ja watas temma filmi:

„Siis on meil küll Piiblit,“ ütles temma, „agga leiwaft olleme siis ilma, ja sinno isä woib siis tänna jälle sõmata tõle minna.“

Halle melega longutas Karel pead, ja temma süddames toustid mitmesuggused mõtled. Ta mõtles kalla püüdmissse, korwi palmitamissse, ehk weel mu asja peäle, mis läbbi middagi woiks tenida, agga temma arro järrele läks ikka nende ammetide jure wägga paljo aega, ja olli ka noude poolt mitmesuggust pudust.

Kahtlahse mõilega ja ilma nouta läks temma toast wälja oue, ouest aeda, ajast ulitsale, wahtis üllese, wahtis alla, et ehk ommeti kuskilt piddi temmale abbi tullemä.

Tulli agga mees möda teed, suur kast ölla peäl. Karel arwas, et seäl piddi middagi nähha ollemä, jäi seisma, hakkas meest watama.

„Mis teil siis seäl kastis?“ küsits temma wimaks.

„Se on mul Piiblid täis; poistke, kas sul koddo Piiblit on ka?“

„Mis, Piiblid?“ ütles poistke, „sedda ma jo tahangi. Näitke mulle ussinaste ühhe, ma pallun teid.“

Mees olli omma kasti mahha pannud ja andis temmale ühhe Piibli ramato.

Rõmo täis lippab temma kōjo pole, küsits agga weel joostes:

Nore naese näggo löi punnaseks. Südda läks pehmeks. Temma mötles omma nore põlwe peäle, kui sagedaste stis temma südda olli õnnistust maitšnud, omma taewast JSsa palludes, kui weel parrem süddame luggu temmal olli olnud, kui nüüd; temma mötles omma armsa õppetaja peäle, kelle käest temma pühha kirja olli sanud, ja kibbe kurbdus toušs ta süddames, sest õppetaja olli jubba selle aja sees ärra kutsutud ärra lunnas-
tetud taewa wäe hulka; temma mötles ka omma patto peäle, sest temma ep olnud pühha kirja aujaks pidanud; se olli, kui temma wannematte majast wälja läks, kasti stise jänud: se pinas temma süddant. Olli se kül üks wäggew ja kohtomoistja silmapilk, kus JSsus KRistus, meie tru Õnnisteggija tuggewa haamriga temma süddame peäle löi; ja, Ummal tännatud! JSsanda kopputamise peäle tehti ka lahti.

Usfnaste wöttis temma nellikümmand koppikat taskust ja kuuskümmand omma Kaarli käest ja andis neid mehhele, kes oues otas ja ka kaks teist Piiblit, mis ta weel näitnud, ja temma süddames kulus: „Noudke esstie Ummala riki ja Temma õigust, stis sedda keik peab teile peälegi antama.“

Üks werand tund pärrast sedda näme meie isša, emma ning last laua tagga istuma, ja isša

Loeb fuendamat ja feitsmemat pühha Matteusse peatükki, ja on praego kahheksama peatükki kahhe-
kümneast salmist sadik joudnud, — stis kopputati
wasto afnat; üks reisiija pallub ferjades leiwa
pallukest; eilest sadik ep olnud temma middagi
weel sönud, ning temma lotis, et nemmad pididi-
wad temmale omma louna sömaajast jaggama.

„Mitko teid Jummal,“ ütles isä, „meie olleme
nisammuti waesed, kui teiegi. — Agga kui teie
tahhate stise tulla ja ahjo paistel ennast sojendada,
sedda kül woib sada; toito meil enneselgi ep olle.“
Sest juusto tükkike olli jubba ammugi otša sanud.

Reisiija sel tulli stise, istus ahjo äre mahha
ja sojendas omma kohmetanud liikmeid, — isä
lugges eddas. Ja kui temma Biiblit kinni panni,
wöttis sel jälle omma kotti selga ja ütles: „Las-
sugo teile Jummal sedda!“ ja läks omma teed.

Ka isä toustis ülles, tahtis jälle töle hakkada;
ta olli pusep, kes kül truište omma tööd teggi,
agga sel kassinal ajal wähhä tööd, ja weel wäh-
hämat maksjo leidis.

„Kule, mo naene,“ ütles temma ärraminess,
„mul on tänna ni immelik, ei ma tunne fogguni,
et köht tühhi.“

„Kas sinno luggu ka nisuggune?“ wastas tem-
ma, „mul on ka just nago olleks köht täis.“

Ja mis Karel ütles? — Se istus nurgas laua tagga; hoidis mөлlema käega Piiblit kinni ja ütles ikka jälle: „Oh, ja armas, kulla Piibli-kenne, ja olled mulle armsam kui keif maailm!“

Nenda olli luggu sel launal puseppa majas. Röömsa süddamega läks iggaüks töle, sest ihho ja hing olliwad kinnitust leidnud omma JSfanda maja kallist warrast. JSfanda Waim teggi wägewat tööd nende keifide süddame kallal ja räkis iggaühhega teist wiist.

JSsa teggi mõttedes ja waggust omma tööd; süddamest ja melest käisid mitme suggused mõtted läbbi. Emma olli rahhuta. Kartus omma endise ello pärrast langes temma peäle. Mitto asja, mis ammugi olliwad ärra unnustetud, seisiwad nüüd jälle selgeste filma ees, ja näitsiwad sured ülleastmisesed JSfanda wasto ollewad. Saggedaste pididi temma omma fedramist mahha jätma, järrele mõtlema ja õhkama.

Keige röömsam olli Karel. Oh, mis kanna põlw on lapsukestel! Se istus nurgas, westis lusikaid, mis läbbi temma talwel ennesele pissut tenis, ja temma parremal käel seisis Bibel, mis peäle temma wahhest römuga watis.

Seddawist läksid mõnned tunnid möda.

Korraga kopputati jälle afna tagga, ja kui emma

linna pole watis, näggi temma seddasamma reistja felli, kes louna ajal nende jures olli olnud.

Temma teggi afna lahti ja ütles: „Armas mees, meil ep olle weel middagi; agga kui teie jälle tahhate ennast sojendada, siis tulge agga siisse.“

Sedda temma ka teggi, panni omma kotti nurka, läks laua jure ja tühhendas üht suurt täidetud rättikut laua peäle, nenda et keik laud täis sat suurte ning piisukeste leiba tükkidest.

„Teie ollete mulle tänna ommast taewa leiwast jagganud, nüüd jaggan ma teile omma mailma leiwast, ja se on alwem. Tulge agga nüüd ja söge ni paljo kui tahhate.“ Tru mees olli selle aja sees ühhest majast teise läinud ja sedda leiba kerjanud, sest selle perre waesus olli temma süddant halledaks teinud.

„Eks ja ei tea, et Ummala heldus sind meleparrandamisesele sadab?“ on pühha Paulusse Roma rahwale kirjutud ramatus luggeda. Jah, se on üks tössine fanna ja sai ka puseppa naesele töeks, kellel Marta nimmi olli. Temma hoidis möllemad käed silmade ees, ja nuttis ärdaste. Kui Beetrus eestimesjel kallapüüdmissel, nenda olleks ka temma tahtnud öölda: „Isand, minne minnust ärra, sest ma ollen pattune inimenne!“

Agga Temma ei läinud ärra, tru Onnisteg-

gija, waid tulli ikka liggemale ja surema wäega temma süddame sisse, ilmutas ennast temmale kui leppitaja Rahhowürst, ning teggi tedda patto hawade polest terweks. Temma teggi sedda tööd sure kannatamisse ja pitka melega ja ei tüddinend ärra, kui ka temma pühha Waim näddala, ku ehk aastagi pididi tööd teggema ja noort lapsukest kes pea koministas, pea langes, jälle ülles tõstma, finnitama ning sülle wõima.

Üks hea, pühha pääw olli puseppa perrele sündinud; sellesinnatse kojale olli önnistus tulnud.

Sedda reisiija selli nemmad ei lasknud tänna ennast ärra, ja temma isse ei tahtnudgi. Summala fanna, mis temmale tänna louna ajal jaggati, olli ni immelikult temma süddamesse finni hakkanud, et temma sest ennast lahti ei pääsenud.

Kas ka temma südda olli rõhbutud? Nais kül ollewad, sest üks armastus, mis üllem on kui mailma armastus, olli temma ja selle perre sees touznud ja olli neid ühhendanud.

Kui isä tuppä tulli, räkis Karel rõõmsa näuga temmale, kuida JSand neid olli attanud.

„JSand tassugo sedda teile,“ ütles isä ja pakkus tõsise meelega woõra heateggijale kät, „ja Temma andko teile iggal ajal iggapäwast leiba ja wet.“

Agga mees ei tahtnud sedda tänno wõtta kuul-

dazi, waid ütles: „Teie ollete mulle suremat andi annud, kui minna teile.“

Pärrast õhto sömaaja töiwad nemmad jälle omma warrandust wälja, Piibli ramatut, ja hakkasid luggema, ja ei joudnud omma himmo täita.

Nende luggu olli just nago ühhel pagganal, kellest rägitakse, et temma kaua jubba olli himmustanud, ja wimaks ühhe õppetaja läbbi ka sanud kuulda JEsusest, Jumala tallest, kes meie pattud kandis, ja siis olli öölnud: „Ma nelasin temma sanno alla.“ Ka se hulgakenne, mis siin kous olli, nelas Jumala sanno sure himmuga, ja JEsus Kristus, kes neid iggawesse armastussega olli armastanud andis iggaühhele sedda õnnistust, mis temmal waja olli.

Ka Piibli kandja mees, sedda poisikesse armsad wišid olliwad rõmustanud, olli nende jure taggast tulnud omajale, ja temma sureks rõmuks leidis ta sedda hulgakest siin Jumala pühha sanna jures kous ollewad.

Öwaht willistas 10mat, 11mat, 12mat tundi, ja wimaks jälle esimest, ja ikka weelt istusiwad nemmad ühhes Piibli ramato kallal, ja unni ei tulnud kellegi peäle.

Jumala sanna nättis omma wägge ülles nende süddamette peäle, ja mittokorda küsiti siin ja seal:

„Mis pean ma teggema, et minna iggawest ellu pärrin?“

Siiis wois Piibli kandja üks Wilippus olla, sest temma hing olli jubba mönne aasta eest armo sanud, ja temma moistis haigede ja koormatud hingedega kõnneleda, kuida se neile tarwis läks, sest ISsanda Waim wallitses temma süddames.

Wimaks kustutati ka puseppa majas tulli ärra, agga mönni wagga süddamelik palwe sai weel fadetud pühha taewa ISsale, ja mönni: „Amen, ISsand annab sulle sinno palwe möda“ sai taggast fadetud süddamesse, mis armo järrele iggatses.

Teisel hommikul läks iggaüks jälle omma teed, iggaüks täis tänno, kitust ja armastust, ja iggaüks selle kindla nouga, palwes teist mälletada.

„ISsand, hoja neid omma armuga iggawesfeks elluks!“ need olliwad Piibli kandja palwe sannad, kui ta mäe tahha kallades wimaks weel illusa kulla pole watis.

Ja kas Lemma, meie tru karjane sedda ei peaks wõtma töeks tehha? Jah „ustaw on Se kes teid kutsus, kül Lemma ka sedda teeb“ (1 Tessalon. 5, 24.) „Wata, Omma kätte peäle ollen Ma sind märkinud!“ (Jesaja 49, 16.)

Mis pean ma teggema, et minna iggawest
ello pärrin?